

Володимир Бех

доктор філософських наук, професор

Юлія Бех

кандидат філософських наук, доцент

СИСТЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ СУСПІЛЬСТВОМ ЯК ПРОДУКТ ПРОЦЕСУ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ СПІЛЬНОТИ

Мета цієї статті полягає у теоретичній презентації системи державно-громадського управління як закономірного продукту подальшої демократизації організаційно-владних повноважень. Отримання такого специфічного продукту — системи державно-громадського управління суспільством — означає теоретичне доведення онтологічної єдності в організаційній взаємодії державної і недержавної форм влади між собою на основі розвинутого комунікаційного процесу.

Сучасне законодавство України надає певні можливості для плідної взаємодії органів публічної влади з громадськістю, але технології та методи цієї взаємодії ще потребують свого впровадження та вдосконалення. В Україні наукові підходи щодо методів та форм взаємодії, шляхів її ефективного здійснення розвивають учені та фахівці: А.М. Колодій, В.М. Князєв, О.В. Литвиненко, В.І. Мельниченко, Н.Р. Нижник, Г.Г. Почеп-

цов, В.М. Паламарчук, В.Ф. Погорілко, М.О. Пухтинський, В.П. Рубцов, Г.П. Ситник, О.І. Сушинський, В.П. Удовиченко, А.Ф. Ткачук, В.В. Цветков, С.О. Янішевський та ін.

Окремі методологічні проблеми вдосконалення процесів взаємодії влади з громадськістю розглядаються у працях О.Ф. Андрійка, В.Д. Бакуменка, О.В. Берданової, О.В. Бойко-Бойчука, В.М. Вакуленка, М.Д. Василенко, Б.А. Гаєвського, О.В. Галацан, В.М. Гаращука, Я. Гонціажа, Н.В. Гнидюк, В.П. Горбатенка, Г.В. Задорожного, В.М. Кампо, О.В. Ковриги, В.С. Колтун, В.В. Кравченка, В.С. Куйбіди, Ю.П. Лебединського, М.М. Логунової, В.І. Лугового, В.А. Ребкала, В.А. Скуратівського, В.В. Смоловика, Ю.П. Сурміна, В.В. Токовенко, В.А. Шахова, М.Ф. Шевченка, С.А. Чукут та ін.

Не можна не звернути увагу на той факт, що співпраця влади з населенням, широке залучення громадськості до державних справ, демократія взагалі — це природа державного існування країн, які розташовувалися на території України, починаючи з періоду виникнення перших державних утворень; це притаманна та природна риса ментальності українського народу.

Історичний досвід свідчить про те, що як тільки влада припиняла або призупиняла співпрацю з громадськістю, починались, у різних формах, прояви незадоволення з боку населення, які переростали у повстання та визвольні війни, і, як наслідок, у державі назривала криза. Розуміння цього є надзвичайно важливим для України на сучасному етапі її розвитку, на що прямо вказує аналіз основних причин, які спричинили піднесення демократичних настроїв українського народу у листопаді–грудні 2004 року, що призвели до так званої помаранчевої революції.

Для формування системи державно-громадського управління суспільством (СДГУ) повинні бути у наявності два чинники: підстава і умови. При цьому підстава знаходиться у самому явищі, а саме в організаційній взаємодії органів державного управління і організацій громадянського суспільства (ОГС) на основі сукупності взаємозв'язків між ними, а необхідні і достатні умови знаходяться ззовні до цієї взаємодії.

Механізмом породження СДГУ як продукту процесу демократизації управління суспільством є організаційна взаємодія між органами державної влади і ОГС. Ми тут виходимо з визначення організаційної взаємодії, що сформулював М. Туленков¹. Отже, у найширшому сенсі організаційна взаємодія — це різно-

вид соціальної взаємодії, яка є комплексним і взаємоузгоджуваним зв'язком елементів організаційної системи (організації) та її структури управління при їх одночасних та узгоджених взаємовідносинах із зовнішнім середовищем. У вужчому сенсі — це взаємовигідні та узгоджені за цілями, часом, місцем і ресурсами дії учасників організаційних формувань (контрагентів, партнерів, виконавців), якими можуть бути суб'єкти господарської та управлінської діяльності (фізичні, юридичні і посадові особи).

У будь-якому соціальному утворенні (підприємство, організація, фірма тощо) організаційна взаємодія виникає на основі розподілу повноважень, функцій і взаємних зобов'язань між структурними підрозділами, рівнями управління і співробітниками. Форми реалізації організаційної взаємодії визначаються з урахуванням статусу структурного підрозділу чи працівника, характеру технологій виконання роботи, форм розвиненості комунікацій тощо. Вона організується, як правило, керівниками і менеджерами, що відповідають за виконання контрольних і координаційних функцій, або встановлюється в порядку самоорганізації на основі вільної домовленості учасників спільної діяльності.

Організаційна взаємодія — це багаторівнева система з широким спектром розподілу організаційних сил між суб'єктами управління, що дозволяє виявляти й уточнювати їхні цілі, а також сукупність формальних і неформальних зв'язків і відносин між ними. Організаційна взаємодія проявляється в різних формах: співробітництво, консенсус, узгодження, гегемонія, контроль, панування, керівництво, ізоляція, нейтралізація, боротьба, суперництво тощо. В складних системах соціального управління з розгалуженою ієрархічною структурою організаційні взаємодії можуть бути вертикальними, горизонтальними і діагональними.

Механізм організаційної взаємодії, що базується на системі організаційних норм, культури і цінностей, складається з таких елементів: а) індивідів (членів організації), що здійснюють ті чи інші дії; б) змін у зовнішньому середовищі, викликаних цими діями; в) впливом цих змін на інших індивідів — членів організаційної системи; г) зворотною реакцією індивідів. При цьому спосіб організаційної взаємодії включає, як правило, шість основних аспектів: 1) передачу інформації; 2) одержання інформації; 3) реакцію на отриману інформацію; 4) перероблену ін-

формацію; 5) одержання переробленої інформації; 6) реакцію на перероблену інформацію.

Враховуючи розмаїття зв'язків, відносин, дій і взаємодій між суб'єктами та об'єктами управління всередині організаційних формувань, між сполучними організаціями і оточуючим середовищем, а також те, що всі вони відбивають складні організаційно-управлінські явища і процеси, які мають відповідну структуру, що постійно змінюється під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників.

Система державно-громадського управління суспільством складеться як цілісність тільки за умови морфологічної і функціональної відповідності структур державної влади і громадянського суспільства. Для цього звернемося до унікальних зв'язків (функціональних органів), що подані Е. Юдіним, а саме: структурування, взаємодії, конфлікту, породження, перетворення, функціонування, розвитку, управління і корекції², за рахунок яких встановлюється і стало функціонує механізм формування цієї цілісності.

Зв'язки структурування формують морфологічні канали буття і напрям, в якому відбувається організаційна взаємодія держави і ОГС. Вони створюють можливості для формування СДГУ як продукту взаємодії названих вище носіїв влади. Цей тип зв'язків формує особливу морфологічну структуру в соціальному організмі країни, що отримала в науковій літературі назву гомеостат. Гомеостат — це базисне функціональне поняття механізму обробки інформації. Він реалізується на різноманітних матеріальних носіях.

Зв'язки взаємодії виникають між державою і ОГС на основі наявності двох форм влади — державної і недержавної і утворюють умови динамічної взаємодії, у результаті чого виникає така взаємодія, що створюється за особливими законами інформаційної взаємодії. Держава може реалізувати свій організаційний потенціал завдяки особливій якості директивної інформації, а громадянське суспільство — звітної інформації.

Зв'язки конфлікту викривають наявність суперечностей між поведінкою держави, що зумовлюється її стремлінням провести ті чи інші реформи в країні, і потребами ОГС. Конфлікти постійно виникають у будь-якій країні світу. Походження їх також може бути різним. Наприклад, Майдан в Україні виник як результат масового незадоволення громадянського суспіль-

ства діями вищого керівництва нашої держави. В Греції і Італії сьогодні населення незадоволене згортанням освіти і обмеженням заробітної платні, у Франції — імміграційною політикою держави. В Америці — наслідками рішень керманців країни у військовій царині, економічної стагнації і розмахом сучасної фінансової кризи.

Зв'язки породження у структурі системи саморегуляції країни є каналами, якими розгортається організаційний потенціал держави і адекватна йому політична участь ОГС в управлінні суспільством. Народ наділяє державу владою, а держава виступає з ініціативами розбудови різних сегментів життєдіяльності громадянського суспільства і під нові потреби останнього цілеспрямовано проводить політику розбудови власної структури і накопичення власного організаційного потенціалу. Модернізація державного устрою не може надто далеко випереджати розвиток громадянського суспільства, оскільки це веде до встановлення диктатури держави і породження нового Левіафану. Локалізація організаційної взаємодії держави і ОГС у просторі та циклізації у часі є система саморегуляції соціального організму країни.

Зв'язки перетворення сприяють тому, що будь-яка впорядковуюча дія, поштовх до організації з боку держави не залишається без уваги з боку громадянського суспільства. Це зумовлено їхньою взаємозалежністю як морфологічних цілісностей, що є складовими елементами в структурі органу саморегуляції соціальної системи. Хоча є моменти, коли громадянське суспільство може свідомо чи підсвідомо не виконувати закони, як це сьогодні відбувається в Україні, або ігнорувати ініціативи держави, наприклад, держава розпочала війну, а народ країни її не підтримує. Але це, як правило, є винятком. Більш закономірною формою співіснування держави і громадянського суспільства є намагання перейти від невпорядкованого стану до більш упорядкованого.

Зв'язки функціонування формують найбільш повний дискурс прояву організаційної взаємодії держави і ОГС, оскільки саме тут можна знайти їх різні варіації. При цьому організаційна взаємодія веде до створення унікального продукту — якісно нового характеру життєдіяльності системи саморегуляції соціального цілого, що характеризується здатністю соціального організму країни самому впорядковувати свої суперечності, які спонтанно виникають у ході повсякденного життя людей. І робить

вона це шляхом взаємоузгодження взаємодії людей між собою. Цей новий стан системи саморегуляції ми називаємо державно-громадським управлінням. СДГУ є фактично модернізований під потреби часу вид функціонування системи саморегуляції соціального організму країни.

Зв'язки розвитку відомі нам як явища, що мають назву: «соціальна зміна», «трансформація» або «модернізація». Так, наприклад, вітчизняна дослідниця І. Предборська зазначила: «Вихідним поняттям соціально-філософського аналізу нестабільності суспільства варто вважати “соціальну зміну”. На відміну від поняття “суспільний розвиток”, яке вживається переважно у вітчизняній суспільствознавчій літературі, поняття “соціальна зміна” не передбачає однозначної зумовленості переходу від етапу до етапу, чіткої спрямованості розвитку, вивчає усе різноманіття можливих станів суспільства»³.

Український дослідник М. Михальченко розглядає модернізацію як частину трансформації: «...Трансформація, зміни, розвиток можуть бути зорієнтованими куди завгодно: вперед, назад, убік, по колу та інше. Модернізація орієнтує суспільство і його структури, сфери на вдосконалення, просування вперед, на розробку та реалізацію нових цілей, завдань, пріоритетів, стратегій. Модернізація — це творчо-перетворювальна функція розвитку»⁴. Ідеал на сьогодні — це сталий розвиток країни.

Зв'язки управління подають нам унікальність взаємодії держави і ОГС як двох потужних і здатних до управління суб'єктів за принципом «суб'єкт—суб'єктних» відносин. Самоорганізаційний ефект тут має місце з тієї причини, що обидва учасники, задіяні у відтворенні зв'язків управління в межах соціального цілого, здатні до управління і тому стрижень самоорганізаційного процесу забезпечується саме ними.

На основі вищевикладеного ми можемо дійти висновку про те, що СДГУ — це вже зовсім інший рівень управління, який вимагає іншого параметру управління, ніж влада, що стало виконує функцію у просторі держави або громадянського суспільства як самодостатніх елементів цілого. І такий параметр, звісно, знаходиться — це розподіл влади як параметр управління процесом реалізації організаційного потенціалу держави і громадянського суспільства. Цей параметр управління має свою специфіку, яка полягає в тому, що, з одного боку, він формується стихійно, а з іншого — розподіляється між державою і

ОГС — свідомо. Тож у межах соціального організму країни розподіл влади можна розглядати як параметр управління системою саморегуляції цілого, оскільки він впливає не тільки на державну владу і владу громадянського суспільства, а й установлює між ними певні пропорції впливу один на одного.

Зв'язки корекції подають механізм взаємовпливу одна на одну державної і ОГС — недержавної влади — за принципом зовнішнього доповнення. На сьогодні ще багато авторів продовжують ігнорувати або ж просто не розуміти визначальної ролі *зворотних зв'язків* у процесах управління. Корекція відбувається завдяки наявності не простого зворотного зв'язку, а негативно-го і позитивного зворотного зв'язку, що притаманні так званім функціональним системам. Вони властиві будь-яким живим системам. Відкриття принципу зворотного зв'язку стало видатним відкриттям не тільки для розвитку техніки, а й мало винятково важливі наслідки для розуміння сутності процесів адаптації, управління і організації. Зворотні зв'язки є основним чинником у формуванні системних властивостей і тезаурусу систем у цілеспрямованій поведінці.

У системі державно-громадського управління суспільством зв'язки держави з громадськістю, вплив ОГС на державу є елементами механізму зворотного зв'язку. Причина і наслідки тут міняються місцями — і що перше, а що друге стає несуттєвим. Поняття зв'язків з громадськістю дістало поширення в науковій практиці завдяки теоретичним розробкам С. Блека, Е. Бернайса, С. Катліпа, А. Сентера, Г. Брума, Ф. Буарі, Л. Матра та ін. У сучасній науці теоретичні пошуки у сфері ЗГ здійснюють Ф.П. Сайтел, Д. Ньюс, Дж. Ван Слайк Тьорк, Д. Крукебер та ін.

Незважаючи на інтерес науковців до багатьох аспектів проблеми, відчувається нестача комплексних досліджень зв'язків з громадськістю як цілісного державно-управлінського явища, що має певну об'єктивну зумовленість, стійкість, системність і безперервність, а також помітну специфіку порівняно із зв'язками з громадськістю в інших сферах суспільної життєдіяльності. Попри об'єктивність існування зв'язків з громадськістю як соціального інституту, його інституціоналізація у сфері державного управління потребує певних цілеспрямованих зусиль щодо як відповідного правового оформлення, так і формування механізмів

мів ефективного функціонування відповідно до суспільних потреб становлення системи державно-громадського управління⁵.

Тепер перейдемо до головного елементу дослідження: відтворення головного продукту процесу демократизації управління суспільством — системи державно-громадського управління соціальним розвитком. Термін «соціальним розвитком» означає, що цей орган має упорядковувати всі соціальні відносини, у яких ОГС беруть безпосередню й активну участь.

Побудувати евристичну модель системи державно-громадського управління соціальним розвитком на основі глибокої демократизації суспільно-політичних відносин, а це можливо зробити на евристичному рівні, оскільки ОГС присутні в усіх сферах суспільного життя, означає створити з понять, що описують соціальний організм країни, певну струнку конструкцію, замкнену на конкретній генеральній функції. І це принципово можливо, тому що «кожне поняття займає в системі своє місце, для якого воно тільки й визначене і що визначає його значення і межі застосування», — писав Ф. Шеллінг⁶.

Виходячи з наявної політологічної літератури і джерельної бази державного управління, такими елементами, до яких мають долучитися ОГС в організмі будь-якої держави, є: а) механізм державного управління б) апарат державного управління, в) орган державного управління, г) інститут державного управління, ґ) принципи організації та діяльності апарату державного управління.

Далі проаналізуємо елементи ОГС на предмет можливості їх організаційної співпраці. Логіка розбудови достатніх умов жорстко детермінується вищевикладеним, оскільки система державної влади, що вибудована вертикально, потребує від громадянського суспільства також створити власну представницьку вертикаль для організаційної взаємодії.

З вищевикладеного матеріалу чітко впливає, що громадянське суспільство має вибудувати свою власну вертикаль організацій для співпраці з системою органів державної влади, що має жорстку вертикальну структуру, і визначити своїх представників на кожному організаційному рівні. Вони мають стати у певному сенсі елітою громадянського суспільства і забезпечувати комунікативну функцію громадянського суспільства з державою.

Таку інтегративну функцію сьогодні можуть виконати Центри соціального партнерства на кожному рівні організаційної будови країни, мається на увазі забезпечити співробітництво ОГС з: а) державою, б) органами місцевого самоврядування і в) бізнесу. Їх положення у суспільстві може бути схожим на учасників суду присяжних.

Морфологічно новоявлена СДГУ у потенційному стані існує давно, оскільки ми прив'язуємо її до системи саморегуляції соціального організму країни, у якому чітко існують чотири гілки влади: законодавча, судова, виконавча і громадська думка, або засоби масової інформації. Останню ми, за результатами низки спеціальних досліджень, назвали владою громадянського суспільства. Це означає, що жодних нових органів або структур у соціальному організмі країни не повинно з'явитися. Мова може йти про визрівання структур громадянського суспільства, наприклад, за рахунок формування низки організацій, зокрема й таких, що мають брати участь у реалізації управління соціальним розвитком.

У функціональному вимірі СДГУ діє за принципами соціального партнерства. Найбільш вагомим для ефективності демократичного процесу, у ході якого створюється, а потім і відтворюється СДГУ, суспільством є взаємозв'язок і взаємодія ОГС з механізмом державного управління. З аналізу наявної наукової літератури і досліджень вчених, що захистили кандидатські й докторські дисертації, головним чином у Національній академії державного управління при Президентові України, це може бути соціальне партнерство, що треба розглядати одночасно як принцип, механізм, інструмент, метод і технологія інтегрованої організаційної взаємодії держави і ОГС.

Модель соціального партнерства знайшла широке розповсюдження, досліджувалась з усіх боків, але тільки не з напрямку демократизації державного управління. У картотеці дисертацій Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського сьогодні понад чотирьохсот дисертацій з цієї проблеми. Управління на основі соціального партнерства отримало позитивну оцінку дослідників у всіх сферах функціонування органів державної влади і повністю збігається зі структурою нашого аналізу можливостей ОГС вступити в організаційну взаємодію з державою.

В Україні відповідно до Указу Президента № 34/93 «Про Національну раду соціального партнерства» з метою узгодже-

ного вирішення питань, що виникають у соціально-трудої сфері, у відносинах уряду України, підприємців і професійних спілок, при Президентіві України було утворено Національну раду соціального партнерства, склад якої був наступним: від уряду України — 22 особи; від об'єднань підприємців — 22 особи; від об'єднань профспілок України — 22 особи. Якщо до державного визнання ефективності механізму соціального партнерства у взаємодії держави і громадянського суспільства додати рекомендації вчених, що досліджували прояви соціального партнерства в різних галузях народного господарства і на різних щаблях державної влади, то стає зрозумілим, що заміника йому немає.

Метою соціального партнерства є досягнення соціального миру в суспільстві, забезпечення балансу соціально-економічних інтересів, запобігання конфліктам та створення необхідних умов для поступового економічного розвитку та підвищення життєвого рівня сторін.

Соціальне партнерство має такі форми: спільні консультації, колективні переговори та укладення договорів і угод; погодження на національному рівні політики доходів і соціально-економічної політики загалом; заходи щодо захисту національного ринку праці в умовах глобалізації; спільне розв'язання колективних конфліктів; організація процедур з улагодження та арбітражу; участь найманих працівників в управлінні виробництвом; спільне управління фондами соціального страхування; розгляд претензій та контроль за виконанням спільних домовленостей.

Тож ми остаточно переконуємось, що в основу механізму державно-громадського управління має бути покладено соціальне партнерство, як найбільш ефективний спосіб організаційної взаємодії/комунікації органів державної влади і ОГС, оскільки він охоплює усі напрями роботи і структурні рівні держави і суспільства.

Межі демократизації або міра політичної участі ОГС у реалізації функцій державної влади. О. Чемшит, наприклад, констатував, що демократична визначеність соціальної системи зберігається тоді, коли рівень її централізації забезпечується 80% національних ресурсів, а їх решта становить ресурсну базу політичної участі. Наша позиція полягає в тому, що влада держави і влада громадянського суспільства, як різновиди одного й того

ж матеріалу у структурі соціального організму країни, вступають у взаємодію, відповідно перебуваючи у формі організації і самоорганізації і породжують специфічний вид організаційної взаємодії, у якому 75–80% активності має належати державі, а решта ОГС.

На основі проведеного аналізу можна систематизувати теоретичний матеріал і надати результати аналізу у вигляді таблиці 1, що подає головні характеристики системи державно-громадського управління.

Таблиця 1

Характеристика системи державно-громадського управління

Параметри	Сталу базу організаційної взаємодії державної влади і ОГС мають забезпечити такі складові елементи:		Система державно-громадського управління
	держави	громадянського суспільства (ОГС)	
Інститути	Інститути державного управління	Інститути громадянського суспільства	Територіальні та галузеві центри соціального партнерства
Апарати	Апарати державного управління	Громадські ради, колегії. Інститут консультантів або радників	Центр соціального партнерства інституту радників, консультантів, спільні колегії
Органи	Органи державного управління	Аналітичні центри. Неурядові дослідницькі установи, експертні групи	Центри соціального партнерства наукового експертного забезпечення
Структури зовнішнього представництва	Зовнішньо орієнтовані державні структури: <ul style="list-style-type: none"> • Міждержавні комісії • Комісія «Україна–ЄС» 	Зовнішньо орієнтовані ОГС: <ul style="list-style-type: none"> • журналісти без кордонів • лікарі без кордонів • міжнародна амністія 	Зовнішньо орієнтовані колективні структури держави і ОГС
Принципи	Принципи організації і реалізації політичної (державної) влади	Принципи організації і реалізації політичної участі ОГС (влади недержавної)	Інтегративні принципи організаційної взаємодії держави і ОГС
Засоби управління суспільством і особистістю	Завдяки інструментам насильницького характеру, що апріорі притаманні державі (армія, секретні служби, комітети/ради національної безпеки, поліція/міліція, розвідка і контррозвідка, митниця (деякою мірою), тюрми, виправні заклади та ін.)	Завдяки впливу, що ґрунтується на механізмі смислопородження і інноваційної діяльності (наука, потреби практики, захисні громадські ініціативи, наприклад, екологічні, антивоєнні, ресурсозберегаючі та ін.)	Демократичний стиль управління, що опирається на насилля держави і вплив ОГС
Механізм	Механізм державного управління	Механізм політичної участі ОГС (населення) в управлінні суспільством	Механізм соціального партнерства

Отже, на основі вищевикладеного можна дійти до таких висновків.

По-перше, державна влада диктує умови і темпи формування СДГУ. Саме її жорстка вертикальна структура вимагає наявності адекватної структури громадянського суспільства і функціональних спроможностей і визначити своїх представників на кожному організаційному рівні.

По-друге, державна влада не може спілкуватися з усіма ОГС, навіть на території одного адміністративного району, оскільки їх представники, як правило, постійно конфліктують і мають протилежні погляди на будь-яку проблему, тому повинні бути створені Центри соціального партнерства ОГС, які авторитетно віддзеркалюють пануючу точку зору локальної спільноти або постійно проводять на території референдуми з метою пошуку консенсусу або хоча б компромісу.

По-третє, аналіз доводить, що має бути три види спілкування органів державної влади з ОГС: на першому, оперативному, будь-яка ОГС має вступити у взаємодію з органами державної влади для вирішення гострих ситуацій, що склалися на місцевому рівні і яких може бути безліч; на другому — тактичному — у контакті мають перебувати ОГС, що відтворюють думку територіальної або національної громади на районному, міському або обласному рівні з питань експертної оцінки стану проблем соціального розвитку та контролю за виконанням прийнятих рішень; на третьому, стратегічному рівні, ОГС має привертати увагу державних органів до розбудови нормативно-правової бази діяльності ОГС, створення представницької організаційної структури ОГС як у країні, так і на міжнародній арені, акредитації міжнародних організацій, представників світового громадянського суспільства в країні, що потребує широкого використання інструментарію експертизи і прогнозування соціального розвитку.

По-четверте, Центри соціального партнерства мають бути укомплектовані фахівцями, що мають юридичну або менеджерську підготовку для того, аби здійснювати аналітичну, прогностичну, організаційну і контрольну функції у співпраці з державними службовцями і органами інших країн.

По-п'яте, необхідні умови для становлення системи ДГУ сформовані, формування ж морфологічної структури відбувається стихійно, але по всьому фронту можливих взаємодій.

Справа фактично за достатніми умовами для формування такого типу функціонування системи саморегуляції соціального організму країни, оскільки морфологічно система ДГУ вмонтована у більш потужну систему і питання полягає в активізації ОГС і переданні частини функцій управління від держави до громадянського суспільства на засадах децентралізації і деконцентрації державної влади.

По-шосте, механізм функціонування та розвитку СДГУ потребує технології упровадження соціального партнерства у практику життєдіяльності державного управління і, наскільки це актуально і можливо, яскраво свідчить величезна кількість і тематика захищених дисертацій з цього напрямку роботи державних органів. І тому далеко не випадково проблематика соціального партнерства є предметом особливої уваги з боку науковців, особливо тих, хто досліджує питання державотворення.

Перспективними напрямками у розробці цієї проблеми є, на наш погляд, наступні:

а) вивчення міжнародного досвіду залучення громадських організацій до державного управління соціально-економічним розвитком;

б) створення ефективної нормативно-правової бази такої взаємодії, що інтегрує національні системи в міжнародну співпрацю;

в) ефективне використання у процесах підготовки та прийняття політичних рішень державою технологій залучення громадськості до цих процесів;

г) налагодження ефективної організаційної комунікації влади та громадськості у межах розбудови механізму соціального партнерства;

г) корегування освітніх професійних програм в університетах з метою посилення елітарної освіти, що має готувати національні еліти до співпраці з державним сектором;

д) формування демократичної громадянської політичної та правової культури державних службовців, керівників неурядових організацій та експертів громадянського суспільства.

¹ Туленков М. Організаційна взаємодія як предметна сфера соціології управління // <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=66&c=1497><http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=66&c=1497>.

² Юдин Э.Г. Системный подход и принцип деятельности. — М.: Наука, 1978. — 392 с.

- ³ *Предборська І.М.* Теорія соціальної зміни: соціально-філософський аналіз. Автореф. дис. ... д-ра філос. н.: 09.00.03 / КНУ. — К., 1993. — 23 с.
- ⁴ *Михальченко Н.И.* Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? — К.: Ин-т социологии НАНУ, 2001. — 440 с.
- ⁵ *Работа Юрій Іванович.* Зв'язки з громадськістю як інститут державного управління: дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / Національна академія держ. управління при Президентові України. — К., 2006. — 221 арк. — Бібліогр.: арк. 196–212.
- ⁶ *Шеллинг Ф.В.Й.* Сочинения в 2 т.: Пер. с нем. Т. 1. — М.: Мысль, 1987. — 637 с.

На міжнародній арені у ході глобалізації та інформатизації, що веде до становлення інформаційної єдності світової спільноти, виникли нові явища, що потребують теоретичного узагальнення. Серед них провідним у горизонті владних відносин є становлення системи державно-громадського управління. Вона виникає на основі комунікаційного процесу між державою і громадянським суспільством, що подається як продукт процесу демократизації управління суспільством. Механізмом її формування виступає організаційна взаємодія, а механізмом функціонування і розвитку — соціальне партнерство. Аналізується морфологічна і функціональна відповідність структури громадянського суспільства структурі і функціям державної влади.

Ключові слова: державно-громадське управління, організаційна взаємодія, комунікація, соціальне партнерство, держава, організації громадянського суспільства, центри соціального партнерства.

